

บทคัดย่อ

171906

การวิจัยและพัฒนาเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพการใช้สื่อการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระภิกษุสามเณร วัดพระพุทธบาทราชวรมหาวิหาร อำเภอพระพุทธบาท จังหวัดสระบุรี

ประชากรในการวิจัยมี ๒ กลุ่มได้แก่ ผู้มีส่วนสำคัญในการพัฒนา คือ พระภิกษุสามเณร ผู้ทำหน้าที่สอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน จำนวน ๔๒ รูป และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง คือ พระผู้ประสานงาน นักเรียน ครู และผู้บริหารในโรงเรียน และผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๓,๒๗๗ คน ซึ่งทำการศึกษา จำนวน ๖๓๕ คน

กรอบในการวิจัยที่ใช้พัฒนาศักยภาพการใช้สื่อการสอนมี ๔ ด้าน คือ ด้านการเลือกสื่อการสอน ด้านการเตรียมสื่อการสอน ด้านการนำเสนอสื่อการสอน และด้านการประเมินผลการใช้สื่อการสอน โดยทำตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา ๓ ขั้นตอน คือ ๑) ศึกษาสภาพของศักยภาพในการใช้สื่อการสอน ๒) แสวงหาแนวทางการพัฒนาศักยภาพการใช้สื่อการสอน ๓) การพัฒนาศักยภาพการใช้สื่อการสอน ตามแนวทางที่แสวงหาไว้ ผลการวิจัยพบว่า

๑. สภาพของศักยภาพในการใช้สื่อการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระภิกษุสามเณร

๑.๑ พระภิกษุสามเณร ส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๗ เคยใช้สื่อการสอนเกือบทุกประเภท ยกเว้นหุ่นจำลอง/หุ่นขี้ก่า สื่อบุคคล และเครื่องบันทึกเสียง ที่พระภิกษุสามเณรส่วนใหญ่ไม่เคยใช้ ถึงร้อยละ ๖๐

๑.๒ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องประเมินว่า พระภิกษุสามเณรมีศักยภาพในการใช้สื่อการสอนทุกด้านในระดับมาก แต่พระภิกษุสามเณรประเมินตนเองว่า มีศักยภาพในการใช้สื่อการสอนในระดับมากเพียงด้านเดียว คือการเลือกสื่อการสอน ส่วนอีก ๓ ด้าน ประเมินว่า มีศักยภาพในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการเตรียมสื่อการสอน การนำเสนอสื่อการสอน และการประเมินผลการใช้สื่อการสอน

๑.๓ พระภิกษุสามเณรส่วนใหญ่ประสบปัญหาที่สำคัญในการใช้สื่อการสอน คือ ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน และไม่มีผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำ นอกจากนี้

พระภิกษุสามเณรส่วนใหญ่มีความต้องการพัฒนาศักยภาพของตนเองในการใช้สื่อการสอนวิชาพระพุทธศาสนา

๑.๔ การทำประชาพิจารณ์ผลการศึกษาศักยภาพของศักยภาพในการใช้สื่อการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระภิกษุสามเณร พบว่า ผู้มีส่วนสำคัญ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ตรวจสอบและยืนยันผลว่า ตรงกับสภาพที่เป็นจริง พร้อมทั้งยินดีที่จะร่วมมือในการแสวงหาแนวทางแก้ไขและพัฒนาศักยภาพในการใช้สื่อการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระภิกษุสามเณรต่อไป

๒. การแสวงหาแนวทางการพัฒนาศักยภาพการใช้สื่อการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระภิกษุสามเณร

ตัวแทนผู้มีส่วนสำคัญและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กำหนดแนวทางในการพัฒนาศักยภาพการใช้สื่อการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระภิกษุสามเณรไว้ ๒ โครงการ คือ

๒.๑ โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพการใช้สื่อการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระภิกษุสามเณร วัดพระพุทธบาท ราชวรมหาวิหาร

๒.๒ โครงการทดลองสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระภิกษุสามเณร วัดพระพุทธบาท ราชวรมหาวิหาร

๓. ผลการพัฒนาศักยภาพการใช้สื่อการสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระภิกษุสามเณร

๓.๑. พระภิกษุสามเณรที่เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการใช้สื่อการสอนหลังการฝึกอบรมเป็นไปตามดัชนีชี้วัด และคะแนนความรู้หลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ พระภิกษุสามเณรได้รับการประเมินทักษะในการวางแผนการสอนและการผลิตสื่อการสอนในระดับดี นอกจากนี้พระภิกษุสามเณรมีเจตคติต่อโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพการใช้สื่อการสอนในระดับมาก

๓.๒ ผู้เชี่ยวชาญประเมินว่า พระภิกษุสามเณรมีศักยภาพในการใช้สื่อการสอนวิชาพระพุทธศาสนาโดยภาพรวมในระดับมาก และพระภิกษุสามเณรมีศักยภาพหลังการพัฒนา มากกว่าก่อนพัฒนาย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ มีความรู้หลังการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาเป็นไปตามดัชนีชี้วัด และมีคะแนนความรู้หลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

นักเรียนมีทักษะในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาในระดับดี และมีเจตคติต่อการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาโดยมีพระภิกษุสามเณรเป็นผู้สอนในระดับมาก

ABSTRACT

171906

The purpose of this research and development was to develop the potential of using teaching materials in Buddhism subject of the monks and novices at Wat Phra Phuthabut Ratchawora Mahawiharn, Pra Phuthabat District, Saraburi Province.

There were two groups of the population in the study: one was 42 monks and novices teaching Buddhism subject in schools and 635 stakeholders obtained by stratified random sampling from 3,277 monk coordinators, students, teachers, school administrators, including experts from related organizations.

The research framework used for developing potential of teaching materials consisted of four aspects; material selection, preparation, presentation, and evaluation. The study was conducted by the three-step procedures for research and development which were to 1) study the potential condition in using teaching materials 2) search for the development approaches of the potential in using teaching materials, and 3) develop potential in using teaching materials according to the organized approaches.

The findings were as follows:

1. The condition of the potential in using materials in teaching Buddhism of the monks and novices were;

1.1 97 percent of the monks and novices used to use most kinds of teaching materials, except puppets or models, real people, and audio-cassettes that 60 percent of them had never used.

1.2 The results of the stakeholders' evaluation revealed that the potential of monks and novices in using teaching materials were rated at a high level in every aspects, but from self-evaluation, there was only one aspect rated at a high level,

teaching material selection while another three: preparation, presentation, and evaluation, were at a moderated level.

1.3 Most monks and novices confronted the significant problems in using teaching materials that were a lack of relevant knowledge, understanding, and experts to give some advice. They, moreover, needed self-capability development in using teaching materials for Buddhism subject.

1.4 Regarding the public hearing on the result of this study it was found that the staff and the stakeholders examined and attested the results. Also, they were willing to continue their participation in searching for solution approaches and developing the monks and novices potential, in using materials for teaching Buddhism subject.

2. In regard to searching guidelines to develop potential in using Buddhism subject teaching materials of the monks and novices, it was found that the important representatives and the stakeholders set two projects as guidelines of the potential develop in using material in teaching Buddhism as follows:

2.1 workshop training project to develop the potential in using this materials.

2.2 a project to experiment Buddhism subject teaching of the monks and novices at Wat Phra Phuthabat Ratchawora Mahawiharn.

3. The results of the potential development in using teaching materials in Buddhism subject showed that.

3.1 after being trained about knowledge, understanding, and principles in using teaching materials, the learning score was higher than that of the pre-training at 0.01 level of the statistical significance. The result of the skill evaluation on teaching planning and teaching material producing were rated at a high level. Moreover, the monks and novices had positive attitude towards the first project at a high level.

3.2 the experts' evaluation revealed that the potential in using teaching materials in Buddhism subject of the monks and novices was totally at a high level and the capability score of post-training was higher than that of pre-training at 0.05 level of the statistical significance.

The post-test learning score of Prathomsuksa 6 students and Matthayomsuksa 5 students was accorded with the key performance indicators and also higher than the pre-test at 0.01 level of the statistical significance.

The learning skill and attitude towards Buddhism subject learning taught by the monks and novices were at a high level.